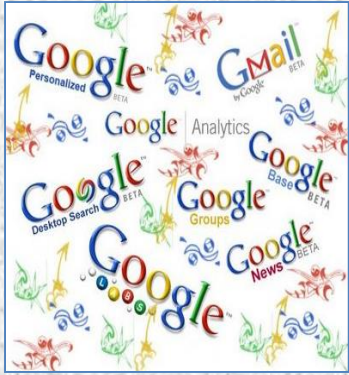

Концептуальна каталогізація

Зарванська І. В.
Бібліотека ВДПУ
ім. М. Коцюбинського

Бібліотека чи Інтернет?

ранжування, кешування, оперативність, інтерактивність, багатомовність, великі масиви інформації, інтеграція та випадання, повтори, фінансові витрати

точність, цінність, релевантність, повнота, організація знань, збереження ресурсів, взаємозв'язок з іншими ІПС, недостатність методичного та фінансового забезпечення

Документи Міжнародної Федерації бібліотечних асоціацій та установ, IFLA

- ❑ **Декларація** про міжнародні правила каталогізації
- ❑ **FRBR** Функціональні вимоги до бібліографічних записів
- ❑ **FRAD** Функціональні вимоги до авторитетних даних
- ❑ **FRSAD** Функціональні вимоги до авторитетних предметних даних
- ❑ **RDA** Опис ресурсу та доступ

Бібліографічний універсум (бібліотечні, музейні, архівні колекції), клас матеріалу

- Текст
- Карти
- Рукописи
- Твори образотворчого мистецтва
- Ноти
- Аудіовидання
- Відеовидання
- Електронні видання
- “Віддалений” доступ до ресурсу
- Інші

Принципи каталогізації

Завдання користувача

- Знайти
- Ідентифікувати
- Вибрати
- Отримати доступ до знань

Каталогізація

Процес створення БЗ на всі види матеріалів, певних метаданих, з точками доступу до інформаційних ресурсів, який забезпечує ефективне функціонування бібліотечного ЕК, відображаючи бібліографічні зв'язки в контексті моделі, максимально задовольняючи пошукові потреби користувачів, взаємодіючи з іншими ІПМ, використовуючи технологію пов'язаних даних

Каталогізація

Описова

- Створює описові дані і нетематичні точки доступу

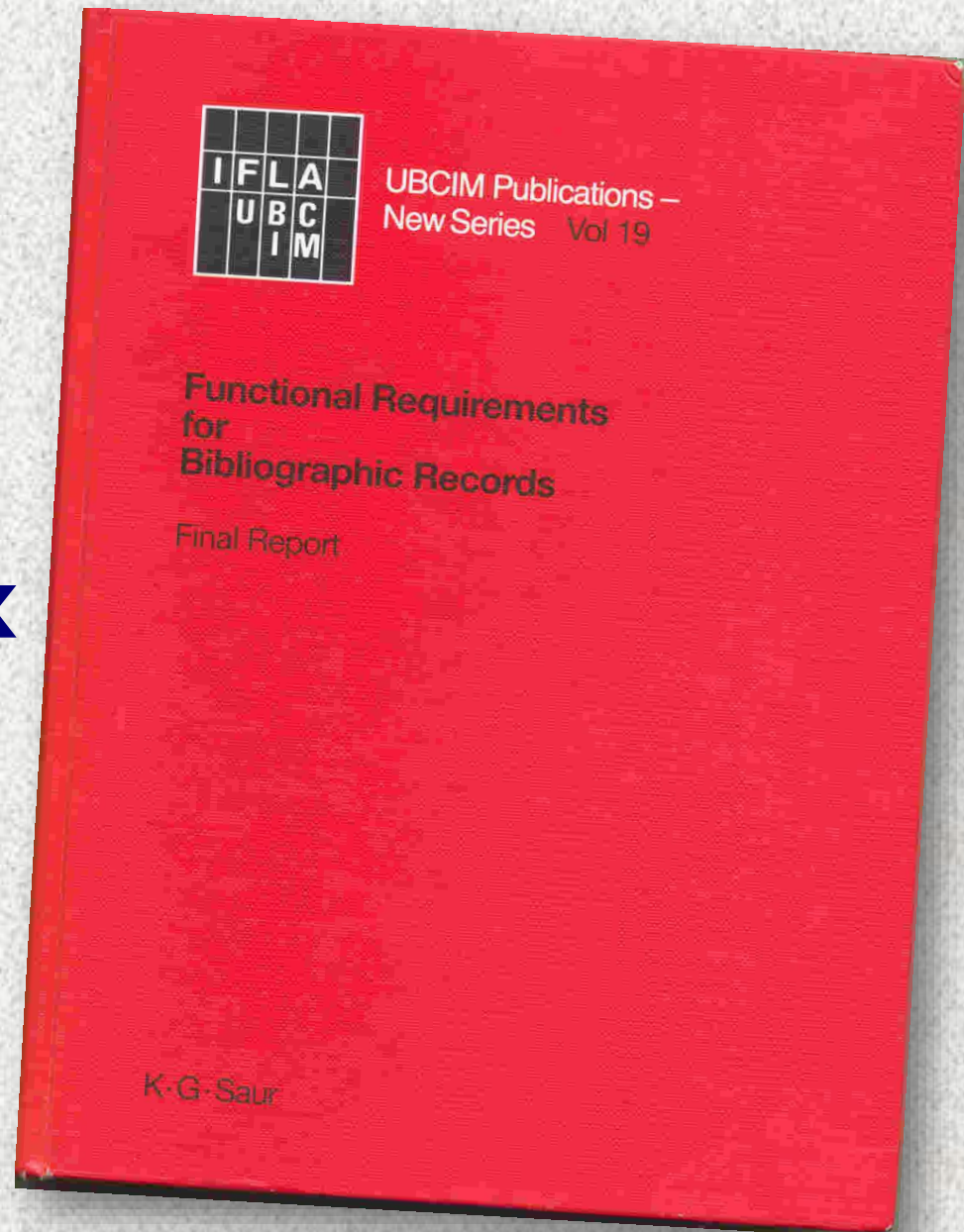
Змістова

- Формує масив дескрипторів, ключових слів, класифікаційних кодів, предметних рубрик, індексів як точок доступу

Алгоритм змістової каталогізації в е-просторі

1. Контент-аналіз об'єкта індексування
2. Вибір інформаційних компонентів
3. Позначення основних понять лексичними одиницями (ЛО) інформаційно-пошукових мов (ІПМ)
4. Присвоєння кодів (набору символів), предметних рубрик, ключових слів, дескрипторів як точок доступу
5. Перенесення індексів у поля БЗ

Модель FRBR Функціональні вимоги до бібліографічних записів

Модель сутність-зв'язок (Entity-Relationship (ER- Model))

- Сутності
- Зв'язки
- Атрибути

Сутності FRBR

1. Твір

Група 1

2. Вираження

3. Втілення

4. Примірник

5. Особа, організація

Група 2

6. Рід

7. Концепція

Група 3

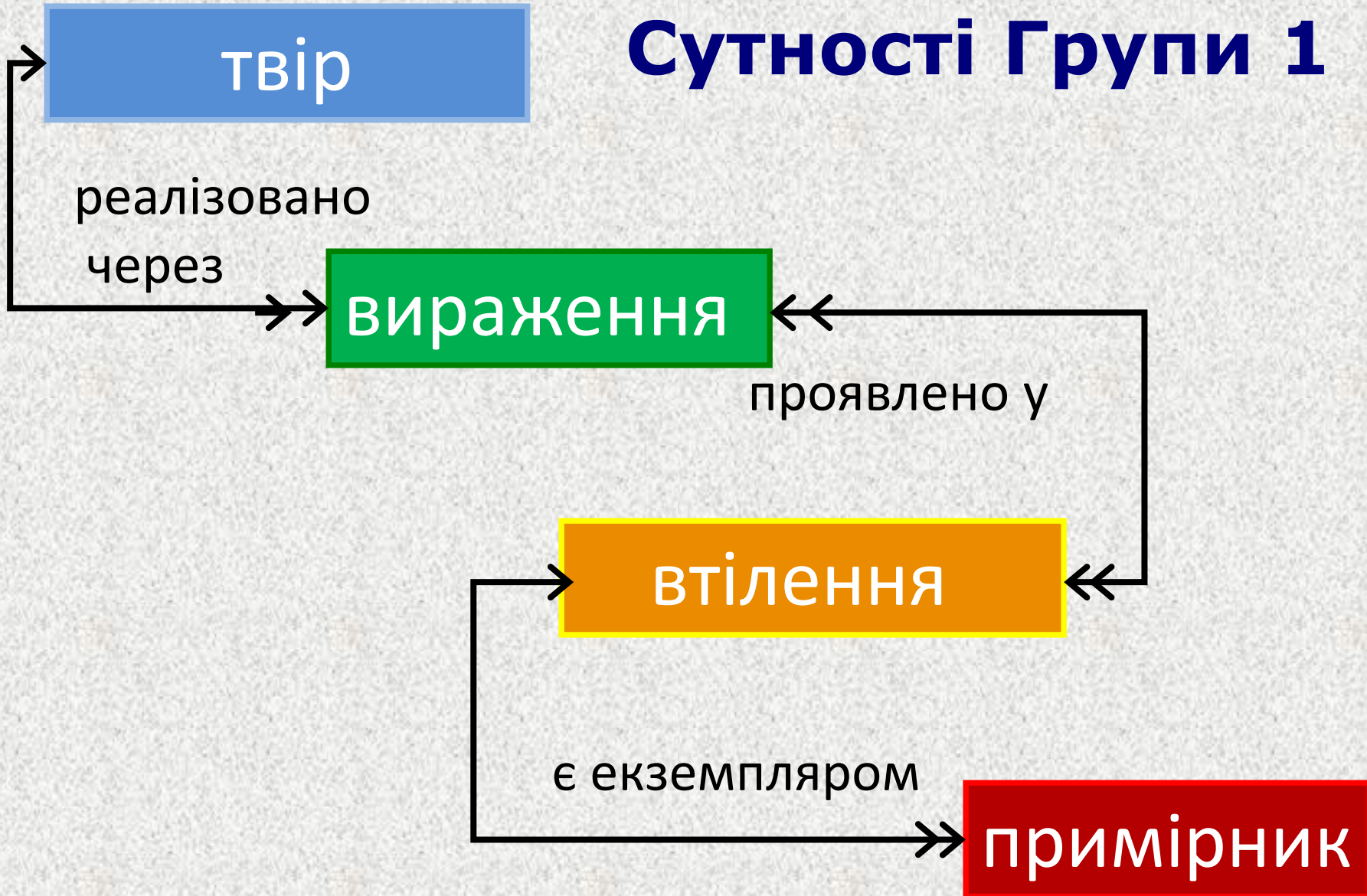
8. Предмет

9. Подія

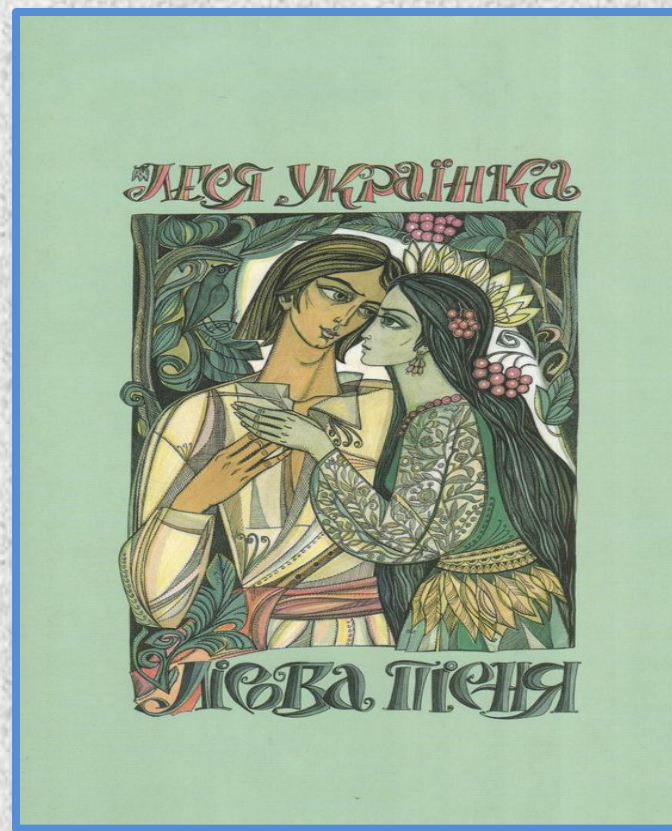
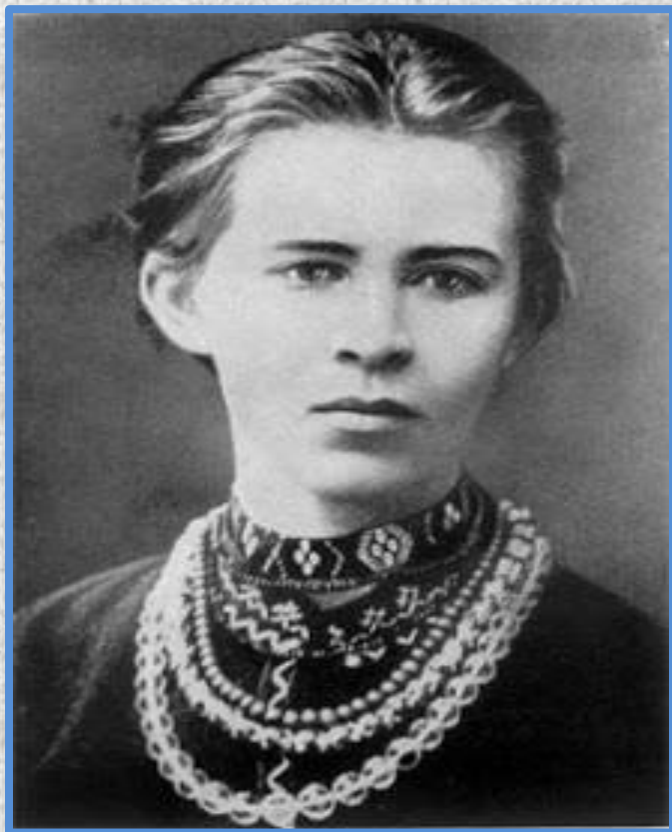
10. Місце

FRBR

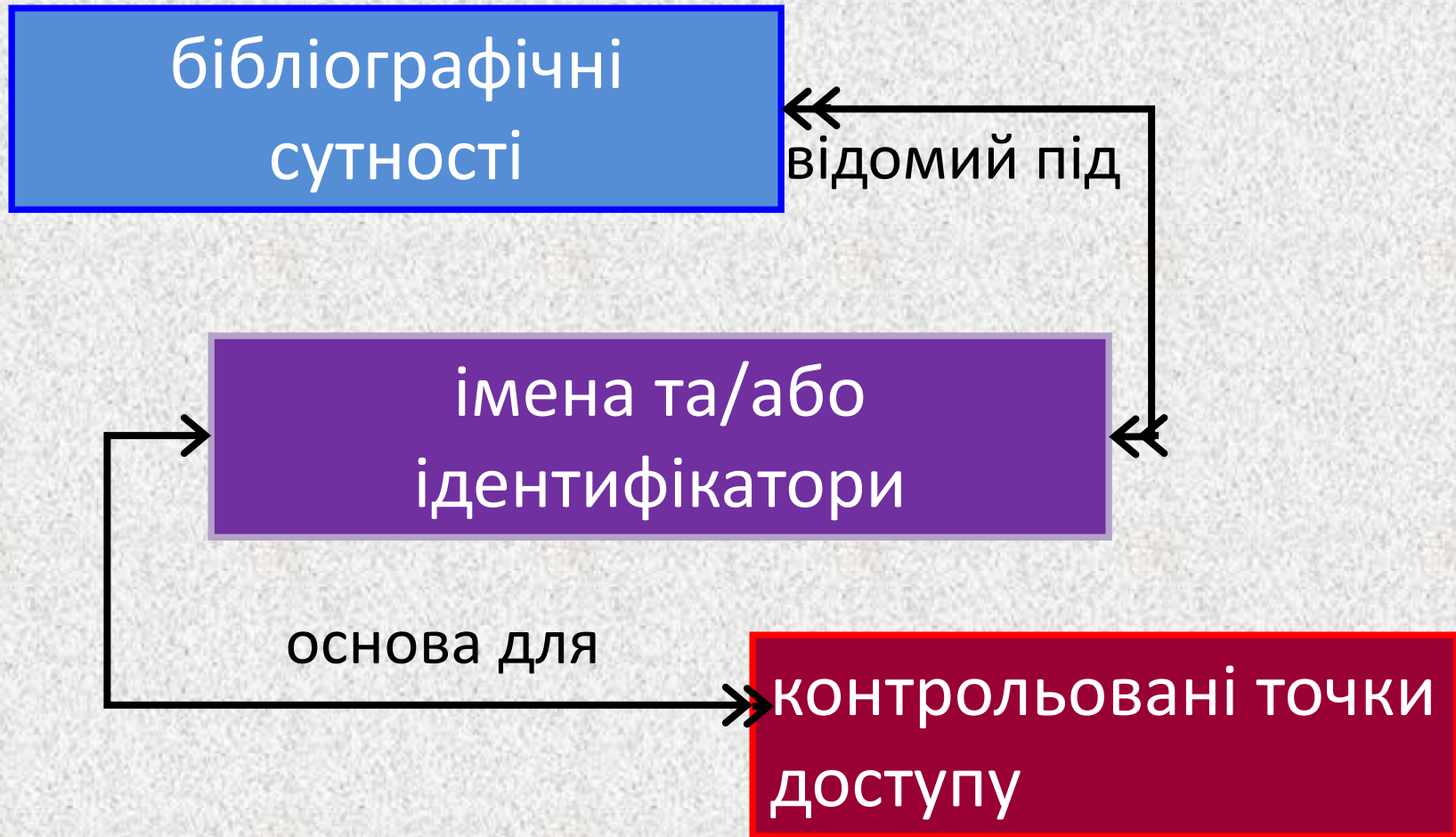
Сутності Групи 1

Тримаючи в руках книгу Лесі Українки «Лісова пісня», можемо говорити про один **примірник втілення** (фізичного видання) та **вираження** (написання) драми-феєрії, що є формою **твору** геніальної української письменниці

Фундаментальна основа моделі FRAD

Модель сутність-зв'язок (автор-твір)

автор

ТВІР

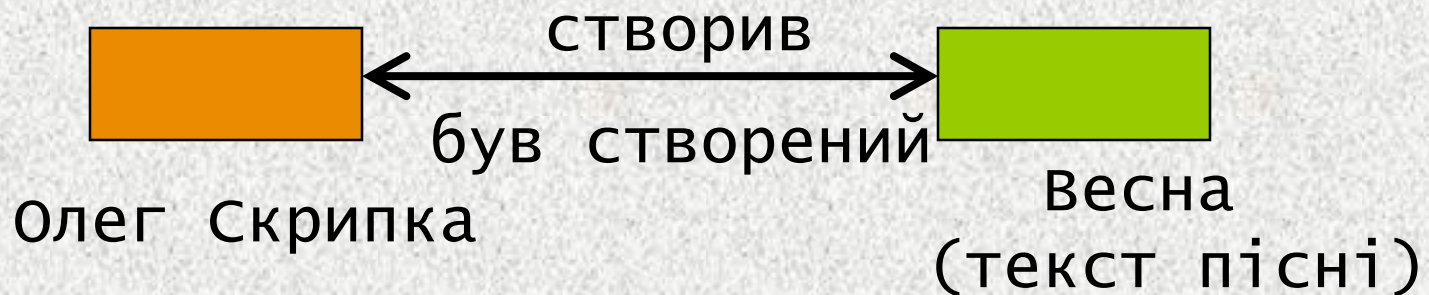
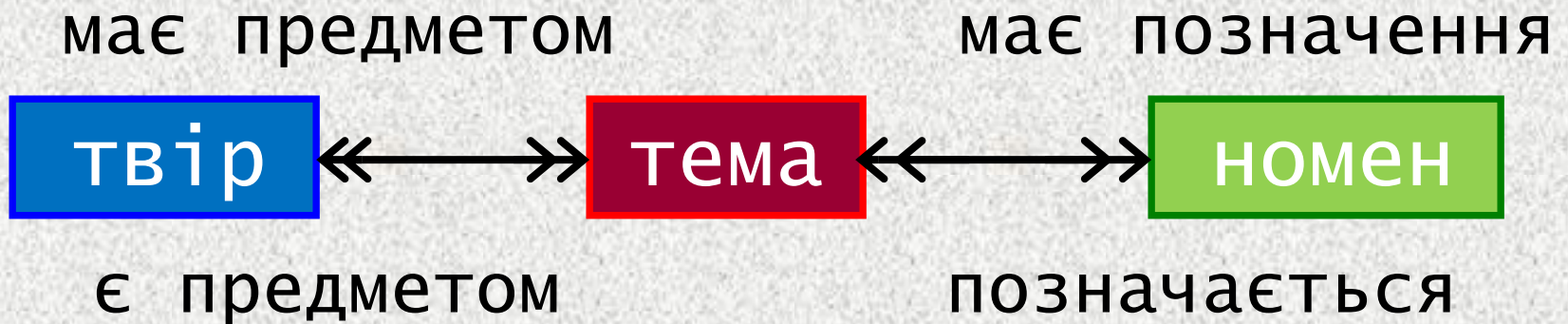

Схема концептуальної моделі FR SAD

Сім'я моделей FRBR

- **FRBR** Функціональні вимоги до бібліографічних записів
- **FRAD** Функціональні вимоги до авторитетних даних
- **FRSAD** Функціональні вимоги до авторитетних предметних даних

<http://www.collectionscanada.gc.ca/jsc/rda.html>

Опис ресурсу та доступ

“Не чекайте, поки ви зробите красивий сайт, **не “обіймайте базу”**, не залишайте дані собі. Дані-це взаємозв’язки. Потужність даних, зібраних вченими так і залишиться недоступною, без застосування технології пов’язаних даних.”

(Тім Бернерс-Лі)

Пов’язані дані – це метамодель даних, яка описує вже структуровані елементи даних (визначає зв’язки та посилання)

Висновки

- адаптувати сім'ю моделей FRBR та стандарт RDA до бібліографічної традиції країни
- ефективно співпрацювати з Секцією класифікації та індексування ІФЛА
- забезпечити україномовний переклад документів ІФЛА
- організувати форум українських каталогізаторів на зразок американського AUTOCAT
- застосовувати світовий аутсорсінг, розподілену каталогізацію
- втілюючи модель FRSAD, впровадити світові класифікації: ДКД, УДК, для визначення індексів як точок доступу

Висновки

- запровадити використання політематичного багатомовного Інформаційно-Пошукового Тезаурусу Eurovoc для визначення дескрипторів як точок доступу
- надавати глобальний доступ до знань через постачання даних онлайн-ових бібліотечних каталогів до Semantic web, використовуючи технологію пов'язаних даних
- не відповідаючи конструктивними діями на революційні зміни, які відбуваються в теорії та практиці світової бібліотечної науки, слідуючи приказці «моя хата скраю», українські бібліотеки можуть залишитись в інформаційній автаркії

Інтернет-ресурси

- Сім'я FRBR моделей
<http://www.ifla.org/en/node/2016>
- FRBR блог
<http://www.frbr.org/>
- RDA Опис ресурсу та доступ
<http://www.rda-jsc.org/rda.html>

ДЯКУЮ ЗА
УВАГУ!

*В презентації використано репродукції картин
Євгенії Гапчинської*